

Butlletí del CCM

Número 31 / desembre 2006 - gener 2007

Informatiu del Consell Català de la Música

**Frankfurt 2007:
cita amb la cultura catalana**

60 anys de Clivis Publicacions

Poc més de 60 anys fa que l'editorial de música impresa CLIVIS va iniciar el seu llarg camí de la mà del seu fundador, Enric Climent. Un home entregat al món de la música i amb un complert coneixement del sector que va aconseguir el seu repte: crear i consolidar una editorial que protegís els compositors catalans i la música del país. Després d'una profunda renovació empresarial, donades les exigències de l'entorn i del mercat, la nova generació de Clivis Publicacions amb Elisenda Climent al capdavant es presenta amb un fons editorial d'unes 2.000 obres i diferents línies editorials. Un resultat engrescador, fruit d'una intensa dedicació, que esperem que continuï molt de temps.

1.- 1946 va ser l'any d'inici de l'editorial. En plena postguerra s'ha de ser molt agosarat?

- Sí, per descomptat. S'ha de tenir present que la iniciativa no sorgeix d'un dia per un altre. El meu pare, fundador de l'editorial, era gravador i coneixia bé l'ofici. L'any 37 tenia la idea que hi havia d'haver una editorial a favor de la cultura musical. Que fos una editorial que protegís els compositors catalans i la música del país. Va fer una proposta al govern català perquè fundés aquesta editorial catalana de música.

És una iniciativa que sorgeix amb un bon coneixement de tot sector i amb la consciència de la necessitat de complicitat amb l'àmbit industrial. El meu pare era músic, un dels fundadors de l'orquestra municipal i paral·lelament a exercir de músic professional treballava com a gravador de música i posteriorment a l'editorial. No era un emprenedor nat. Era un músic que s'estimava molt el seu ofici i creia que s'havia de protegir d'alguna manera la música del país. En aquell moment no creia en els ajuts a fons perdut i va proposar a la Generalitat que prenguéss responsabilitat en el tema. Tot i les dificultats del començament de la guerra, va tenir resposta del Conseller de Cultura de llavors (Ventura i Gassol). Per tant, l'any 46 és l'any d'inici de l'editorial però no pas de la idea del projecte. Una de les primeres obres de què es té constància documentada que s'actua amb el nom d'editorial Clivis és amb l'edició de les "Canciones negras" de Xavier Montsalvatge.

2.- Així doncs es comença editant obres que no són corals?

- No ben bé. Al començament s'editaven partitures corals però sense utilitzar el nom de Clivis. Per tant, l'editorial en si va sorgint a poc a poc. El meu pare, a més a més de ser músic professional i gravador, també cantava. Al voltant de l'any 44 va fundar el "Quartet Filharmonia", un quartet vocal especialitzat en la recuperació de música del Renaixement. Aquesta tasca la va realitzar amb la col·laboració de musicòlegs com el Dr. Querol i el Dr. Higini Anglès. Com a conseqüència d'això es va

començar la col·lecció Clivis de música coral, per tal de posar a disposició de totes les corals la feina realitzada amb el quartet.

L'editorial té una vessant de dinamització a banda de la de recuperació i difusió del patrimoni. Costa una mica lligar els elements que van configurar l'inici de l'editorial, ja que no va ser "Avui fundem l'editorial ...". Va ser un començament molt ideològic. De servei absolut a la cultura del país.

3.- ... i han canviat les coses?

- Sí. A la força! Fer el pas per passar de ser una ONG a ser una empresa em va costar molt, però un dia es va haver de fer. És un canvi de mentalitat. Per poder fer noves edicions, més activitats i més propostes des de la perspectiva privada s'han de guanyar diners. Tot i així una editorial de música catalana té encara una part d'ONG, cosa que també m'agrada, però no únicament.

4.- En aquests 60 anys heu aconseguit tenir un bon fons de catàleg.

- El fons total consta d'unes 2.000 obres, i està diferenciat en tres línies: Coral, Instrumental i Literatura musical. El gruix de partitures corals és un dels més nombrosos ja que al nostre fons se li ha de sumar el fons provinent de l'Editorial MF. Estem al voltant d'unes 1000 referències per a aquesta formació musical.

5.- Què hagués passat si aquest fons editorial l'hagués adquirit una empresa estrangera?

- Normalment quan una editorial compra una altra ho fa pensant en aquelles 10 o 12 joies que sap que li funcionaran. El tema està en el gruix dels altres compositors o obres que configuren el fons que en el seu origen estan igualment protegits i mimats i que deixen d'estar-ho. No hi ha aquell lligam inicial. Cal tenir present que a aquelles 10 ó 12 "perles" els cal el gruix, el "coixí" de totes les altres per tal que destaquin. Ningú arriba primer si no hi ha segons o tercers. La realitat és que molts compositors passen a ser oblidats al quedar diluïts

en el "magma", generalment molt extens, del seu fons. En una editorial petita estem creant "caldo de cultiu", intentem sempre que les obres dels nostres compositors, als qui coneixem i hi tenim un tracte continuat, estiguin en el "moment i lloc" adequats.

6.-A part de les obres corals, vosaltres com editorial teniu altres línies d'actuació.

- Sí, efectivament, el nostre catàleg és ampli. El fons coral incorpora tant música antiga com música actual i adaptacions d'obres corals clàssiques. L'any 70, aquesta col·lecció funcionava amb uns 300 títols. Una gran majoria de corals estaven subscrietes que volia dir que automàticament rebien totes les novetats. Teníem per tant unes vendes mínimes assegurades. El negoci funcionava pràcticament sol. Va ser llavors quan l'editorial va iniciar la línia de compositors joves. Com a músic professional que era, el meu pare anava veient iniciatives que no tenien cap sortida i ell els en va proporcionar una. Va omplir un buit. Era una col·lecció de joves compositors amb música instrumental. L'objectiu central eren els nous creadors.

7.- Empresarialment va ser agosarat!

- És el que realment volia. Havia treballat molt per aconseguir això. El seu criteri i coneixements musicals eren molt amplis i no volia que de cap manera els "joves talents" passessin desapercibuts. La seva capacitat de judici li impedia no fer res per a ells. D'aquesta manera es van donar a conèixer les primeres obres d'un joveníssim Salvador Brotons, Francisco Fleta Polo, Frederic Alfonso, Lluís Benejam i tants altres que les seves obres dormien al calaix. Tots ells bons compositors amb un domini de la composició instrumental.

8.- De quina manera us arriben les iniciatives?

- El nostre funcionament és molt similar al d'una editora de llibres. En alguns casos són els compositors que ens venen a presentar les obres, en d'altres casos utilitzem els nostres contactes. Per editar obres de compositor novells has d'investigar una mica. Per ser compositor no n'hi ha prou amb haver escrit mitja dotzena d'obres, un ha de tenir vocació de compositor. Això vol dir tenir uns hàbits i unes rutines, tenir ganes de comunicar alguna cosa i tenir capacitat innovadora. La resta l'ha de fer l'editor, divulgar la seva obra, posar-la a disposició del públic. Per això haig de creure amb la música que edito i el que és molt important haig de connectar amb el compositor; si no és així costa molt més fer la feina ben feta. De fet amb la majoria dels compositors acabem formant uns vincles quasi familiars.

9.- Hi ha més línies editorials?

- La música instrumental està distribuïda en tres línies: la general un xic heterogènia, la de Clúster i la Biblioteca Studium. La Col·lecció Clúster, que es va iniciar amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Compositors, inclou obres de compositors que ells mateixos ja s'en consideren però que la seva obra no es coneix, no està a l'abast de la gent a qui podria interessar. És un oferiment que fa l'editorial als compositors perquè siguin ells mateixos els que, amb els seus criteris, seleccionin les seves obres per a editar. Iniciada als anys 80, quan encara no s'havia incorporat la partitura informàtica, era molt habitual fer edicions facsímils de l'obra, així es divulgaven amb uns costos no tan arriscats. Així de mica en mica la col·lecció ha arribat a posar a disposició del públic a la vora de 400 obres. Una gran majoria estan en actiu.

CLIVIS
PUBLICACIONS

CLIVIS Publicacions és una editorial de música impresa fundada l'any 1946 per Enric Climent Viñas (Barcelona, 1910- 1983), qui va dedicar tota la seva vida a la música. Durant l'etapa d'estudiant al Conservatori Superior Municipal de Barcelona aprengué l'ofici de gravador de música exercint a la casa Boileau-Berlusconi. Més tard i durant més de 40 anys va exercir de professor de viola de l'Orquestra Municipal (més tard Orquestra Ciutat de Barcelona). En els seus inicis en el món editorial va publicar obres per a conjunt vocal en un format econòmic per tal de facilitar repertori a la gran quantitat de conjunts corals amateurs que ja hi havia al país. Va ser així com va néixer la **Col·lecció Coral**, que avui en dia amb més de 1.200 obres situa a Clivis com a una de les editores catalanes i d'arreu més importants en aquest terreny. Els anys 60 s'inicia una altra col·lecció de l'editorial, la **Col·lecció Clivis**, dedicada a la publicació d'obres per a conjunts de cambra per a diverses formacions instrumentals de joves compositors de Catalunya, i que ara presenta uns 400 títols. L'any 1986, mitjançant un acord amb l'Associació Catalana de Compositors, comença a publicar les obres de cambra dels seus membres, contribuint a la divulgació de la seva música. Així es crea la **Col·lecció Cluster** que consta de 300 obres. Simultàniament es veu la necessitat d'oferir als estudiants de música obres de baixa dificultat tècnica, col·lecció que en l'actualitat conté 60 títols denominada **Biblioteca Studium**. A partir de l'any 1990 amplia el seu repertori simfònic contemporani, iniciant també la recuperació d'obres de compositors de la primera meitat del segle XX que per causa de la guerra civil havien restat en l'oblit com són Eduard Toldrà, Felip Pedrell, Joan i Ricard Lamote de Grignon, Agustí Borgunyó, i Joaquim Serra entre d'altres. El catàleg consta d'un total de 42 obres simfòniques així com de tres òperes, una Sarsuela i quatre cantates infantils. Destacar que des de l'any 1991, Clivis està recuperant l'obra completa del compositor Lluís Benejam.

Clivis Publicacions

c/ Milà i Fontanals 14, 3r 9a 08012-Barcelona
Telèfon 93 458 89 89
www.clivis-music.com

La Biblioteca Studium és una altra col·lecció de la línia instrumental. L'objectiu és posar a disposició dels professors i estudiants obres que serveixin per complementar l'estudi, obres concretes pensades i dissenyades per ajudar a superar les dificultats tècniques de l'instrument i per treballar la interpretació. Sí que hi ha estudis progressius, per clarinet per exemple, però no mètodes, a excepció d'un mètode per a viola i violí que consta de diferents parts de treball i que està basat en el treball per aconseguir l'afinació perfecta, creat per F. Fleta Polo i que poc a poc s'utilitza a més centres. Una de les obsessions de l'editorial ha estat i és la música de cambra. Dotar el catàleg d'obres que es poguessin treballar des dels inicis dels estudis de l'instrument.

10.- A banda de les col·leccions i de les línies editorials orientades com a servei, com detecteu les possibles noves línies de mercat i de possibilitats de negoci?

- A tot el nostre sector ens falta el coneixement de quines són les vertaderes necessitats de mercat. Tan sols la pròpia experiència ens indica quan pots o no editar aquella obra. És important saber què es publica per poder detectar els possibles buits. Darrerament estem encarregant a compositors música de cambra ajustada al nivell i etapes del grau mitjà i elemental.

Encara que sembli contraproductiu, gran part d'aquest mercat, de grau mitjà i elemental, està en perill per la dinàmica, que va en augment, d'escoles que demanen examinar-se amb sistemes i mètodes anglesos. Tot, absolutament tot el que es demana a l'alumnat per concórrer a aquests exàmens, està editat per sistemes escolars musicals aliens al nostre. La pèrdua per a la nostra cultura musical és més que evident. Aquest gruix d'alumnat no té temps per treballar les propostes que els oferim les editorials d'aquí.

Com a presidenta del GEMC (Gremi d'Editorials de Música de Catalunya) penso que poder disposar d'uns

estudis de mercat on s'estipulin les mancances i les necessitats dels usuaris és vital.

11.- Les editorials d'aquí com us ho feu per donar a conèixer els vostre fons?

- L'entorn informàtic ens ha beneficiat d'una manera molt important. És clar que es fan diferents accions promocionals segons el tipus d'obra o de producte, però el més efectiu és la xarxa informàtica. La majoria dels editors utilitzem les nostres pàgines web per donar a conèixer les novetats. Això requereix un cert esforç per part de l'usuari, amb tot i això la realitat és que hi ha un nombre molt elevat d'usuaris que ens visita i si comptes que també un nombre molt significatiu és de fora del nostre país, t'adones que amb altres formes de promoció difícilment hi hauries pogut arribar.

Totes les nostres estratègies són molt puntuals i depenen de diversos factors. Sovint és imprescindible l'obsequi d'exemplars a punts clau. Cal conèixer molt bé la població a qui va dirigit el producte i singularitzar cada una de les estratègies de màrqueting. Com pot ser connectar amb les orquestres del país i de fora per donar a conèixer una obra simfònica, etc.

12.- Ja que parles de les orquestres, el tema de drets com el seguïu?

- Els drets de lloguer de materials és una forma de comercialització d'algunes edicions, habitualment d'obres simfòniques, que consisteix en una remuneració en forma de préstec de les parts d'orquestra d'una obra. Aconseguir que les orquestres de casa interpretin les obres simfòniques dels nostres compositors és un repte que no deixa de preocupar-me cada dia. Si bé es cert que algunes de les orquestres de joves són sensibles a l'hora de programar Toldrà, Benejam o Lamote de Grignon, no ho són tant les primeres orquestres del país i no cal dir les de l'Estat. Aquí hi juguen un paper molt important els nostres directors que actuen de missatgers de les obres

LES COL·LECCIONS

Col·lecció Clivis
Més de 400 títols amb obres de cambra de joves compositors

Col·lecció Cluster
Dedicada a obres de cambra de l'Associació Catalana de Compositors

Biblioteca Studium
60 títols amb obres per a joves estudiants i professors

Col·lecció Coral
Un catàleg amb aproximadament 1200 títols de repertori coral

Altres publicacions
Llibres sobre tècnica instrumental i vocal, tractats, cançoners, diccionaris, sidokus, ...

catalanes quan van a dirigir les orquestres d'altres països.

Els drets d'autor són una altra qüestió; estan administrats per la SGAE, la Societat General d'Autors i Editors i fan referència a tota la música d'autor, dins el termini de protecció dels seus drets, quan s'interpreten a través de qualsevol mitjà.

Relacionat amb l'edició de partitures, CLIVIS forma part de CEDRO, que és una entitat que gestiona els drets de reproducció reprogràfica o sigui que intenta controlar i distribuir equitativament entre tots els editors i autors que en formen part. La breu extensió d'una partitura editada és fàcilment fotocopiabile. En general el nostre fons i en particular el fons coral ha resultat enormement perjudicat per l'abús injustificat de la fotocòpia. Entre els anys 80 i 90 es pot dir que no vàrem editar ni una sola partitura coral. Per què? Doncs perquè cap coral no en comprava, o millor dit, si podien en compraven una i llavors la fotocopiaven!

Cada vegada que fas una fotocòpia estàs "robant" a l'autor. Amb la creació de CEDRO es va iniciar la recuperació de la consciència perduda amb més de vint anys de fotocòpies. El cànon que es paga en totes les màquines no dona dret a fer fotocòpies d'obres editades, només és una compensació per l'ús privat inevitable. No compensa, ni de bon tros, el que es deixa de vendre.

Pel que fa al repertori coral també hem detectat partitures penjades a Internet sovint amb una bona voluntat de servei però mal entesa. Qui realment dona aquest servei és qui arrisca els seus diners per fer l'edició! CEDRO té previst uns convenis amb els centres educatius per fer fotocòpies ja que en moltes ocasions cal utilitzar a classe fragments de partitures per la seva anàlisi, o per superar seqüències d'alguna dificultat tècnica puntual. Aquests convenis són per cobrir aquestes necessitats.

13.- Són unes problemàtiques i una situació comuna entre totes les editorials. Com ho enfoqueu a nivell de gremi?

- En aquests moments ens estem plantejant la realització d'un estudi a fons del mercat. Analitzar les mancances i les necessitats, i poder fer les actuacions que calguin amb la màxima seguretat. Cal invertir molts recursos en expansió a d'altres mercats i sobretot cal fer front comú de manera conjunta per tal de tenir més força; hem de tenir en compte que una sola editorial d'Alemanya és més potent que tots els editors del GEMC junts.

Hem de crear estratègies i fer que la marca "Catalunya Edicions Musicals" ens permeti arribar als mercats exteriors i sense perdre la nostra pròpia personalitat editorial.

14.- El tema de Frankfurt com l'estem encarant?

- Com a editorials nosaltres abans tenim el repte del "Musikmesse Frankfurt 2007", que serà un preàmbul. Volem que la nostra música soni a diferents locals de la ciutat de Frankfurt i per això hem presentat a l'Institut

Ramon Llull diferents concerts amb músics-intèrprets amb edicions catalanes. Esperem que sigui un èxit. Com a Gremi estem intentant -a veure si ho aconseguim- que el repertori del concert singular de música de cambra a la Fira del Llibre de Frankfurt sigui d'autor català, i si pot ser també editat a Catalunya, perquè també hi ha autors catalans editats a l'estranger.

En els cicles de concerts organitzats pel Gremi sí que fem servir aquest criteri: autor i editor català. La nostra presència el mes de març en la "Musikmesse" presentarà la nostra imatge d'una manera també unitària.

Retornant a la pregunta relacionada amb el Gremi, també cal destacar que estem apunt de treure al mercat una col·lecció de sis CD amb Columna Música íntegrament de música catalana que es pot trobar dins dels nostres catàlegs editorials. Aquesta nova estratègia de difusió la tindrem preparada per Frankfurt i per descomptat també per al MIDEM.

15.- Internet, noves tecnologies, vendes digitals, ...

- Ens ha obert el món! El volum de creixement, encara no de vendes, és molt gran. És el futur d'una manera clara!. Està començant ... no és un tema de volum de negoci, però vendre al Japó, a Austràlia, Sudamèrica o Nordamèrica és molt encoratjador. Amb el sistema d'abans ens era del tot impensable. Amb Internet s'arriba a tot arreu i d'una manera ràpida. Evidentment digitalitzar tot el nostre fons de catàleg encara ens portarà algun temps però hi estem ficats perquè val la pena.

A nivell de gremi estem preparant un fons de catàleg en comú. Ja veurem si hi afegim suports sonors, i que sigui una "finestra" més de promoció.

16.- Com a editorial pertanyeu al Consell des de fa temps i per tant ja coneixeu per treballs concrets les nostres actuacions. Què demaneu al Consell i què podem fer per a vosaltres?

- És de vital importància per a nosaltres aquest contacte amb els altres àmbits de la cultura musical, tant l'empresarial com també amb els que no ho són. Treballar tot el sector plegats. Tot per nosaltres és important: les sales a on programar música en viu, les discogràfiques, tot el món educatiu, els promotors... tot està molt inter relacionat. D'una experiència te'n surt una nova idea.

Hem d'aprofundir encara molt més en aquesta sinèrgia. Hem de creure en la necessitat que tenim, com a únics responsables, de la divulgació de la nostra música i els nostres músics, i que ningú altre no ens la farà! I que tenim molt per oferir però que no serà mai res si no ens ho creiem. El Consell ens dona la possibilitat de crear aquest sentiment. Les trobades són mini-congressos i reunions de treball que ens obren vies per a la reflexió. Sempre va bé tenir algú que t'apreti.

Joan Fradera. Gerent del CCM

Edita:

CONSELL
CATALÀ
DE
LA MÚSICA

Amb el suport:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Ajuntament de Barcelona
Institut de
cultura.

Pioneer

NORBERT
FOTO